EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2024.9.17.
COM(2024) 55 final

2024/0230 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a füst- és aeroszolmentes környezetről és a 2009/C 296/02 tanácsi ajánlás felváltásáról

{SWD(2024) 55 final} - {SWD(2024) 56 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

- **A javaslat indokai és céljai**

Bevezetés

Az európai rákellenes tervben a Bizottság bejelentette szándékát a dohányfüstmentes környezetről szóló tanácsi ajánlás naprakésszé tételére[1]. A terv egyik dohányzáshoz kapcsolódó célkitűzése a „dohánymentes nemzedék” létrehozására irányul, azaz annak megvalósítására, hogy 2040-re a népesség kevesebb mint 5 %-a dohányozzon a jelenlegi körülbelül 25 % helyett. A dohányfüstmentes környezetről szóló tanácsi ajánlás felülvizsgálata olyan kezdeményezés, amelynek célja, hogy pozitívan járuljon hozzá ehhez a törekvéshez, nagyobb védelmet biztosítson az Unió polgárainak az éghető dohánytermékek használatából származó másodlagos dohányfüsttel és az újonnan megjelenő termékek használatából származó másodlagos aeroszolokkal szemben, valamint előmozdítsa a dohányzásról való leszokást és csökkentse a dohányzás és a nikotinhasználat társadalmi elfogadottságát az Unióban.

A jelenlegi tanácsi ajánlás (2009/C 296/02) a WHO dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményének (FCTC) végrehajtására vonatkozó ajánlásokat fogalmaz meg a tagállamok számára, és ezáltal iránymutatást nyújt arra vonatkozóan is, hogy hogyan tegyenek eleget azon jogi kötelezettségvállalásaiknak, amelyek értelmében valamennyi zárt légterű munkahelyen, a tömegközlekedésben és a zárt légterű nyilvános helyeken meg kell védeniük az embereket a másodlagos füsttől. Az ajánlás hatálya – az abban az időben a legproblémásabbnak tekintett – hagyományos dohánytermékekre, valamint egyes, eseti veszélyértékelés alapján kiválasztott nyilvános terekre terjed ki.

Jelenleg azonban az aktuális tanácsi ajánlás nem tudja teljes mértékben elérni védelmi célját, mivel a szabadtéri területekre nem alkalmazandó, továbbá megjelentek a piacon új, füstöt és/vagy aeroszolokat kibocsátó termékek, például hevített dohánytermékek, nikotintartalmú vagy nikotinmentes elektronikus cigaretták, dohányhelyettesítők és egyéb füst- és/vagy aeroszolkibocsátó termékek, amelyeket eredetileg nem vettek figyelembe. A javasolt felülvizsgálat célja ezért kettős, nevezetesen a tanácsi ajánlás hatályának kiterjesztése az újonnan megjelenő termékekre és bizonyos szabadtéri területekre. Ezáltal az ajánlás hatékonyabban fogja kezelni mind az újonnan megjelenő termékek általi másodlagos aeroszolexpozícióból, mind pedig bizonyos szabadtéri területeken a másodlagos füst- és aeroszolexpozícióból eredő kockázatokat. Az ajánlás e két szempontból történő felülvizsgálata ezért szükségesnek tekinthető azon célkitűzés elérése érdekében, hogy az Unióban az emberek, különösen a gyermekek és a fiatalok nagyobb védelemben részesüljenek a másodlagos füst- és aeroszolexpozícióval szemben. A felülvizsgált tanácsi ajánlásra irányuló javaslat célja továbbá, hogy közvetett módon elérje mind a dohánytermékek, mind pedig az újonnan megjelenő termékek társadalmi elfogadottságának csökkentését, és ily módon hozzájáruljon a dohánymentes generáció megvalósításához.

A tanácsi ajánlás javasolt felülvizsgálata az ajánlás hatályának egyes újonnan megjelenő termékekre és szabadtéri területekre történő kiterjesztését foglalja magában. E kiterjesztés egyik fő indítéka a 2009 óta az újonnan megjelenő termékek gyors piaci növekedése és vonzereje, különösen a fiatalok körében, valamint az, hogy egyes szabadtéri területeken

[1] A Tanács ajánlása (2009. november 30.) a dohányfüstmentes környezetről (HL C 296., 2009.12.5., 4. o.).

jelenleg jelentős mértékű a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció. 2009-ben a hevített dohánytermékek még nem léptek be az uniós piacra, az elektronikus cigaretták pedig csak csekély mértékben; a jelenlegi ajánlásban szereplő „dohányfüst” kifejezés ezért csak a hagyományos dohánytermékekre vonatkozik, azaz nem terjed ki az összes újonnan megjelenő termékre. 2009 óta azonban nőtt a piaci részesedése az olyan újonnan megjelenő termékeknek, mint az elektronikus cigaretták és a hevített dohánytermékek. Az európaiak dohány- és dohányzást helyettesítő termékekhez való hozzáállásáról szóló, 2023. évi Eurobarométer felmérés válaszadói között 3 % volt a felmérés idején elektronikus cigarettát használók aránya, szemben a 2020. évi 2 %-kal. Különösen nagy aggodalomra ad okot az újonnan megjelenő termékek utóbbi években tapasztalt elterjedése és vonzereje a gyermekek és a fiatalok körében: a jelenlegi és a korábbi dohányosok 54 %-a 19 éves kora előtt kezdte meg a rendszeres dohányzást; 14 %-uk 15 éves kora előtt, gyermekkorban[2].

Kutatásokból származó bizonyítékok szerint az újonnan megjelenő termékek általi másodlagos kibocsátás potenciálisan káros egészségügyi hatásokkal járhat. Az elektronikus cigarettákról szóló véleményében az Európai Bizottság Egészségügyi, Környezeti és Újonnan Felmerülő Kockázatok Tudományos Bizottsága (SCHEER) néven ismert tanácsadó bizottsága arra a következtetésre jutott, hogy gyenge vagy mérsékelt bizonyítékok állnak rendelkezésre az elektronikus cigaretták általi másodlagos aeroszolexpozícióból eredő légzőszervi, szív- és érrendszeri károsodások, valamint rákkeltő hatások kockázataira vonatkozóan[3]. Az uniós finanszírozású TackSHS projekt rámutatott arra, hogy a másodlagos füst által okozott teher továbbra is jelentős, számszerűsítette több tagállam egészségügyi kockázatait és gazdasági költségeit, és olyan beavatkozásokat javasolt, amelyek célja a másodlagosfüst-expozíció csökkentése a gyermekek és felnőttek betegségterheinek csökkentése érdekében[4]. Az Egészségügyi Világszervezet[5,6,7,8] az újonnan megjelenő termékekkel kapcsolatos aggályok mellett nemrégiben kiemelte a másodlagos aeroszolexpozíció negatív egészségügyi hatásait. Bizonyított például, hogy a hevített dohánytermékekből származó másodlagos expozíció jelentős légzőszervi, valamint szív- és érrendszeri rendellenességeket okozhat a közelben tartózkodóknál[9,10,11,12,13,14].

---

2 Az Eurobarométer 539. sz. tematikus felmérése. 2023. Attitudes of Europeans towards tobacco and related products (Az európaiak dohány- és dohányzást helyettesítő termékekhez való hozzáállása). ISBN: 978-92-68-07599-9.

3 SCHEER (Egészségügyi, Környezeti és Újonnan Felmerülő Kockázatok Tudományos Bizottság). Opinion on electronic cigarettes (Vélemény az elektronikus cigarettákról). 2021. április 16.

4 https://www.tackshs.eu/wp-content/uploads/2019/10/TackSHS-leaflet_20191023.pdf.

5 World Health Organization. Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products (Egészségügyi Világszervezet. 2021. évi jelentés a dohányzási világjárványról: az új és az újonnan megjelenő termékek kezelése). 2021. ISBN: 978 92 4 003209 5, 30. o.

6 World Health Organization. Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke (Egészségügyi Világszervezet. 2023. évi jelentés a dohányzási világjárványról: a lakosság dohányfüst elleni védelme). 2023. ISBN: 978-92-4-007716-4, 31. o.

7 World Health Organization. Technical note on the call to action on electronic cigarettes (Technikai megjegyzés az elektronikus cigarettákra vonatkozó cselekvési felhíváshoz). 2023. 3. o. https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes.

8 World Health Organization. Electronic cigarettes call to action (Egészségügyi Világszervezet. Az elektronikus cigarettákra vonatkozó cselekvési felhívás). 2023. https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action.

9 World Health Organization. Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts (Egészségügyi Világszervezet. Hevített dohánytermékek: az egészségügyi hatásokra vonatkozó kutatások és bizonyítékok összefoglalása). 2023. p. 12-13. https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490.

10 World Health Organization: WHO study group on tobacco product regulation: Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group (Egészségügyi Világszervezet: a WHO

Emellett a nikotintartalmú és a nikotinmentes elektronikus cigarettákból származó másodlagos aeroszolok a közelben tartózkodókat lebegő részecskék, valamint fokozottan mérgező vegyi anyagok és szennyező anyagok számszerűsíthető szintjének teszik ki[15,16,17,18,19,20,21]. Ezzel összefüggésben az Egészségügyi Világszervezet úgy véli, hogy a nikotintartalmú elektronikus cigaretták erős függőséget okoznak és károsak az egészségre[6,7]. Kiemeli továbbá, hogy az oldalfüst-expozíció semmilyen mértékben nem biztonságos és nem elfogadható, és körültekintő megközelítést kell alkalmazni[4]. Ezenkívül a másodlagos füsttel és aeroszolokkal szembeni magasabb szintű védelem elérése érdekében a füstmentességet célzó jogszabályoknak átfogónak kell lenniük, és rendelkezéseiknek ki kell terjedniük az újonnan megjelenő termékekre is[5]. Több tagállam

---

dohánytermékekre vonatkozó szabályozással foglalkozó munkacsoportja: Jelentés a dohánytermékek szabályozásának tudományos alapjáról: a WHO munkacsoportjának nyolcadik jelentése). 2021. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720.

11 Yoshioka T, Shinozaki T, Hori A, Okawa S, Nakashima K, Tabuchi T. Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study (Összefüggés a hevített dohánytermékekből származó másodlagos aeroszolexpozíció és a jelenleg nem dohányzók légzőszervi tünetei között Japánban: keresztmetszeti vizsgálat). BMJ Open. 2023;13:e065322. doi: 10.1136/ bmjopen-2022-065322.

12 Imura Y, Tabuchi T. Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study (A hevített dohánytermék általi másodlagos aeroszolexpozíció hasonló asztmás rohamot és mellkasi fájdalmat okozhat mint a másodlagos dohányfüst-expozíció: JASTIS 2019 tanulmány). Int J Environ Res Public Health. 2021;18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766.

13 Uguna CN, Snape CE. Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence (Az IQOS-eszközök általi kibocsátások füstnek és az egészségre károsnak tekintendők-e? A kémiai bizonyítékok felülvizsgálata). ACS Omega. 2022;7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

14 Auer R, Concha-Lozano N, JacotSadowski I, Cornuz J, Berthet A. Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name (Hevített, nem égetett dohánytermékek: füst más néven). JAMA Intern Med. 2017;177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

15 Fernández E, Ballbè M, Sureda X, Fu M, Saltó E, Martínez-Sánchez JM. Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study (Elektronikus cigarettákból és hagyományos cigarettákból származó lebegő részecskék: rendszerezett irodalmi áttekintés és obszervációs vizsgálat). Curr Environ Health Rep. 2015;2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

16 Li L, Lin Y, Xia T, Zhu Y. Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health (Az elektronikus cigaretták hatása a beltéri levegő minőségére és az egészségre). Annu Rev Public Health. 2020;41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

17 Hess I, Lachireddy K, Capon A. A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour (Az elektronikus cigaretta által kibocsátott párának való passzív expozícióból eredő egészségügyi kockázatok rendszerezett irodalmi áttekintése). Public Health Research & Practice. 2016;26(2).

18 Borgini A, Veronese C, De Marco C, Boffi R, Tittarelli A, Bertoldi M et al. Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment (Két utolsó generációs elektronikus cigaretta által kibocsátott aeroszolokban lévő lebegő részecskék: valós környezetben történő összehasonlítás). Pulmonology. 2021.

19 Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review (A dohányzáshelyettesítő elektronikus inhalációs rendszerek által kibocsátott aeroszoloknak való expozíció: rendszerezett irodalmi áttekintés) Barcelona: Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia; 2016.

20 Lerner CA, Sundar IK, Yao H, Gerloff J, Ossip DJ, McIntosh S et al. Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung (Az e-cigaretták és az ízesített töltőfolyadékok által generált pára toxicitást, oxidatív stresszt és gyulladásos reakciót vált ki a tüdő epitélsejtjeiben és az egerek tüdejében). PLoS One. 2015;10(2):e0116732.

21 Glantz, S.A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A.L. (2024). Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes (Népességalapú betegségesélyek az e-cigaretták és a kettős használat, illetve a dohányzás esetében). NEJM Evidence, 3(3). DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

már hozott védelmi intézkedéseket, többek között betiltotta a beltéri és kültéri dohányzást, vagy betiltotta az újonnan megjelenő termékek használatát a nyilvános helyeken[22].

A fentiekre tekintettel, és miközben tovább folytatódik a jelenlegi tudományos alap folyamatos bővítése, indokolt és helyénvaló a tanácsi ajánlás hatályának kiterjesztése az újonnan megjelenő termékekre a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció kockázatának kezelése és a népegészség védelmének biztosítása érdekében. Ez a megközelítés összhangban van az elővigyázatosság elvéről szóló bizottsági közleménnyel is[23].

Az ajánlás hatályának javasolt kiterjesztése jelentős lépés a dohányzás és a dohányzás imitálására alkalmas újonnan megjelenő termékek használata társadalmi elfogadottságának csökkentése felé, ami kulcsfontosságú eleme annak, hogy 2040-re megvalósuljon a dohánymentes nemzedék az Unióban. A kiterjesztés abból a szempontból is rendkívül fontos, hogy az újonnan megjelenő termékek – különösen a nikotintartalmú termékek fiatalok általi – használata a hagyományos éghető dohánytermékek későbbi használatának kiindulópontja lehet. Ez „kettős használathoz” vezethet, ahol a felhasználók egyaránt fogyasztanak hagyományos dohánytermékeket és újonnan megjelenő termékeket, és gyakran válthatnak a kettő között attól függően, hogy hol alkalmazandók a füstmentességet célzó szabályok[24,25,26,27,28].

A jelenlegi ajánlás hatálya alá nem tartozó szabadtéri területeket illetően jelenleg jelentős a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció olyan helyeken, mint a turisztikai ágazati helyszínek szabadtéri területei, valamint a gyermekek és serdülők általi használatra szánt szabadtéri területek. Az Eurobarométer válaszadóinak 74 %-a nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt 6 hónapban tanúja volt szabadtéri teraszokon folytatott dohányzásnak, 71 %-uk pedig találkozott ugyanott elektronikus cigarettát és hevített dohánytermékeket használó személyekkel is. A válaszadók 42 %-a nyilatkozott úgy, hogy gyermekek és serdülők általi használatra szánt szabadtéri helyeken látott dohányzókat, és 49 %-uk tapasztalta, hogy ugyanott elektronikus cigarettát és hevített dohánytermékeket is használtak[2]. A jelenlegi tanácsi ajánlás hatályának bizonyos szabadtéri területekre való kiterjesztésére irányuló javaslat célja, hogy jobban megvédje az embereket, különösen a gyermekeket és a fiatalokat a másodlagos füst- és aeroszolexpozíciótól.

---

22 Néhány példa olyan tagállamokra, amelyek már hoztak védelmi intézkedéseket: Spanyolország, Lettország és Svédország (a 2009/C 296/02 tanácsi ajánlást felváltó, a füst- és aeroszolmentes környezetről szóló tanácsi ajánlást kísérő szolgálati munkadokumentum).

23 A Bizottság közleménye az elővigyázatosság elvéről (COM/2000/0001 végleges).

24 Az Eurobarométer 506. sz. tematikus felmérése. 2021. Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes (Az európaiak dohányhoz és elektronikus cigarettákhoz való hozzáállása). ISBN: 978-92-76-27171-0, p. 10.

25 World Health Organization. Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products (Egészségügyi Világszervezet, 2021. évi jelentés a dohányzási világjárványról: az új és az újonnan megjelenő termékek kezelése). 2021. ISBN: 978 92 4 003209 5, 36. o.

26 Kalkhoran S, Glantz SA. E-cigarettes and smoking cessation in real-world and clinical settings: a systematic review and meta-analysis (E-cigaretta és dohányzásról való leszokás valós és klinikai környezetben: rendszerezett irodalmi áttekintés és metaelemzés). Lancet Respiratory Medicine. 2016;4(2):116–28.

27 Felicione NJ, Ozga-Hess JE, Ferguson SG, Dino G, Kuhn S, Haliwa I et al. Cigarette smokers' concurrent use of smokeless tobacco: dual use patterns and nicotine exposure (A dohányosok által egyidejűleg használt füst nélküli dohánytermékek: kettős használati mintázatok és nikotinexpozíció). Tobacco Control. 2021;30(1):24–29.

28 Wang JB, Olgin JE, Nah G, Vittinghoff E, Cataldo JK, Pletcher MJ et al. Cigarette and e-cigarette dual use and risk of cardiopulmonary symptoms in the Health eHeart Study (Cigaretta és elektronikus cigaretta kettős használat és a kardiopulmonális tünetek kockázat a Health eHeart tanulmányban). PLoS One. 2018;13(7):e0198681.

A Bizottság támogató intézkedései

A javasolt tanácsi ajánlás a tagállamok számára a másodlagos füst- és aeroszolexpozícióból eredő, bizonyos szabadtéri területeken jelentkező kockázatok jobb kezelésére vonatkozó ajánlásokat fogalmaz meg. A Bizottság számos intézkedés megvalósítását tervezi annak érdekében, hogy támogassa az országokat az ajánlások végrehajtásában.

Először is, a Bizottság ösztönözni és/vagy erősíteni kívánja a tagállamok közötti együttműködést az átfogó füst- és aeroszolmentes szakpolitikák, programok és stratégiák megerősítésével és/vagy kidolgozásával kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréje terén, valamint támogatni kívánja a füst- és aeroszolmentes környezet elérésére irányuló ambiciózus és hatékony megközelítések kidolgozását és kísérleti alkalmazását. Másodszor, a Bizottság a meglévő uniós programokon, vitafórumokon és együttműködési eszközökön keresztül támogatást kíván nyújtani az ajánlás tagállamok általi végrehajtásához, valamint a dohányzás- és nikotin elleni küzdelmet célzó intézkedések érvényesítéséhez.

A Bizottság emellett a kutatás további előmozdítása révén támogatni kívánja a dohányzás és a nikotin visszaszorítását, valamint a függőség megelőzését. Ezek a kutatások a tervek szerint kiterjednének a füstöt vagy aeroszolt kibocsátó újonnan megjelenő termékekre – beleértve a hevített dohánytermékeket, a nikotintartalmú vagy nikotinmentes elektronikus cigarettákat[29], valamint a füstöt vagy aeroszolt kibocsátó dohányhelyettesítőket és bármely más füst- és/vagy aeroszolkibocsátó terméket –, továbbá a nikotinpótló termékekre és a nikotinpótló termékekhez hasonló módon használt termékekre. A Bizottság továbbá erősíteni kívánja a nemzetközi együttműködést, többek között a kutatás terén, az ezen ajánlás hatálya alá tartozó témákban.

Végezetül a Bizottság olyan megelőzési eszköztárat kíván kidolgozni, amely támogatja a gyermekek és fiatalok egészségének jobb védelmét az életük legkiszolgáltatottabb és személyiségük kialakulása szempontjából legfogékonyabb éveiben, beleértve a dohányzás és a nikotinfüggőség megelőzésének előtérbe helyezését, valamint a mentális és fizikai egészség és az egészséget meghatározó legfontosabb tényezők közötti összefüggések kezelését.

A Bizottság minden támogató intézkedést a tagállamokkal szoros együttműködésben kíván végrehajtani.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Ez a javaslat kiegészíti a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerelésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet[30]. Az említett irányelv szabályokat állapít meg az uniós piacon forgalmazott dohány- és dohányzást helyettesítő termékekre vonatkozóan. Szabályozási keretet biztosít többek között a hevített dohánytermékek és az elektronikus cigaretták tekintetében. Az irányelv célja, hogy javítsa a dohány- és dohányzást helyettesítő termékek belső piacának működését, ugyanakkor biztosítsa az emberek egészségének magas szintű védelmét az Unióban.

[29] E tanácsi ajánlásra irányuló javaslat összefüggésében a dohányhelyettesítők olyan nem dohánytermeknek minősülnek, amelyek füstöt vagy aeroszolt bocsátanak ki, és amelyek dohánytermékekkel egyidejűleg használhatók, vagy a dohánytermékek használatának imitálására alkalmasak.

[30] HL L 127., 2014.4.29., 1. o.

Ez a javaslat hozzá fog járulni az európai rákellenes terv dohányzással kapcsolatos célkitűzéseinek eléréséhez, nevezetesen a dohánymentes nemzedék megvalósításához is. Az uniós rákellenes küldetés[31] a tervvel szoros szinergiában támogatja ezt a célkitűzést azáltal, hogy a Horizont 2020 és a Horizont Európa programok[32] keretében támogatott, dohányzással kapcsolatos kutatásokra építve új bizonyítékokat hoz létre a megelőzéssel és a viselkedésbeli változásokkal kapcsolatban.

Ez a javaslat kiegészíti az „Egészségesebben, együtt” elnevezésű, a nem fertőző betegségekre vonatkozó uniós kezdeményezést, amelynek célja a rák és más nem fertőző betegségek, köztük a dohányzás közös kockázati tényezőinek kezelése. Ez a javaslat többek között az egészséget befolyásoló tényezőkkel foglalkozik. „Az EU az egészségért” program különböző intézkedései révén uniós finanszírozást biztosít az egészséget meghatározó tényezőkkel kapcsolatos intézkedésekhez, amelyek célja a különböző nem fertőző betegségekhez kapcsolódó kockázati tényezők kezelése, valamint a főbb közös kihívásokkal, például a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos beavatkozások kidolgozása.

Ez a javaslat kiegészíti és meghaladja azokat a globális dohányzás-visszaszorítási intézkedéseket, amelyeket a dohányzás visszaszorításáról szóló WHO-keretegyezmény (FCTC) határozott meg, amely nemzetközi szerződésnek az Európai Unió és tagállamai részes felei, és amelynek fő célja a nemzetközi együttműködés előmozdítása a dohányzási világjárvány terjedése elleni hatékony, megfelelő és átfogó nemzetközi válasz érdekében. Konkrétabban, ez a felülvizsgálat kiegészíti a WHO-keretegyezmény (FCTC) 8. cikkét, amely a dohányfüst-expozíció elleni védelemről szól.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Ez a kezdeményezés összhangban áll a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervvel[33], amely az európai zöld megállapodás keretében azt a célt tűzi ki, hogy 2050-re a levegő-, víz- és talajszennyezést olyan szintre kell csökkenteni, amely már nem tekinthető károsnak az egészségre és a természetes ökoszisztémákra nézve, és amely tiszteletben tartja azokat a határokat, amelyekkel bolygónk megbirkózhat, ezáltal toxikus anyagoktól mentes környezetet teremtve. A dohányfüstmentes környezetről szóló tanácsi ajánlás felülvizsgálata kedvező környezeti hatással járhat azáltal, hogy csökkenti az újonnan megjelenő termékek használatából származó füst- és aeroszolkibocsátást, valamint csökkenti a cigarettacsikkek, műanyag szűrők és eszközök, különösen az újonnan megjelenő termékek használatával összefüggő eldobható eszközök ártalmatlanításából származó hulladékkeletkezést és szemetelést. Emellett a hagyományos dohánytermékek és az újonnan megjelenő termékek fogyasztása tűzveszélyt és biztonsági kockázatot is jelenthet.

Ez a javaslat összhangban van az EU gyermekjogi stratégiájával[34] is, amely kiemeli, hogy az EU-nak és a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk, védeniük kell, elő kell mozdítaniuk és érvényesíteniük kell a gyermekek jogait. A stratégia egyik tematikus területén az EU-ban élő valamennyi gyermeknek a jó élethez, az oktatáshoz és az

31 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/eu-mission-cancer_en.

32 A Horizont 2020 és a Horizont Európa programok keretében több mint 55, dohánykutatással kapcsolatos projektet finanszíroztak, amelyek teljes költségvetése mintegy 110 millió EUR volt.

33 Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára – Uniós cselekvési terv: „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé” COM(2021) 400 final.

34 Az EU gyermekjogi stratégiája (COM(2021) 142 final).

egészséghez való jogát említi. A dohányfüstmentes környezetről szóló tanácsi ajánlás felülvizsgálatának különösen a gyermekek és a fiatalok másodlagos dohányfüst- és aeroszolexpozíciója elleni védelme a célja.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

Ez a javaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 168. cikkének (6) bekezdésén alapul, amely szerint a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogadhat el a népegészség védelméről szóló 168. cikkben meghatározott célok érdekében. E javaslat elsődleges célja, hogy jobban megvédje az Unióban élőket, különösen a gyermekeket és a fiatalokat a másodlagos füst- és aeroszolexpozíciótól. Ez a tanácsi ajánlásra irányuló javaslat tehát az EUMSZ 168. cikkének (6) bekezdése alapján fogadható el.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Ez a javaslat hozzá fog járulni a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció elleni védelem szintjének növeléséhez a tagállamok között és azokon belül egyaránt. A nemzeti szakpolitikákat kiegészítő uniós fellépés egyértelmű hozzáadott értéket teremtene a nemzeti erőfeszítésekhez azáltal, hogy ajánlásokat fogalmazna meg azon tagállamok számára, amelyek még nem hajtottak végre átfogó dohányzásellenes jogszabályokat. A javasolt tanácsi ajánlás tiszteletben tartja a tagállamok hatáskörét az egészségügyi politikájuk meghatározására.

- **Arányosság**

Ez az EUMSZ 168. cikkének (6) bekezdésén alapuló tanácsi ajánlásra irányuló javaslat figyelembe veszi, hogy az EUMSZ 168. cikkének (1) bekezdése értelmében a nemzeti politikákat kiegészítő uniós fellépésnek a népegészség javítására kell irányulnia. E javaslat célja, hogy jobban megvédje az Unióban élőket a másodlagos füsttől és az aeroszoloktól, különös figyelmet fordítva arra, hogy a javaslat hatálya az újonnan megjelenő termékekre és bizonyos szabadtéri területekre is kiterjedjen. A jelenlegi tanácsi ajánlás felülvizsgálatára irányuló javaslat[1] alkalmas a kitűzött cél elérésére, és nem lépi túl a szükséges és arányos mértéket, mivel pozitív egészségügyi előnyöket eredményezne. Emellett a gazdasági hatásokat felülírják a népegészségügyi előnyök és az egészségügyi rendszerek várható megtakarításai és a környezeti költségek csökkenése.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

E felülvizsgálat szakpolitikai eszköze – a tanácsi ajánlásra irányuló javaslat – változatlan marad, és a népegészségügy területén teljes mértékben tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elvét. Ez egy nem kötelező erejű jogi eszköz, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy megközelítéseiket nemzeti szükségleteikhez igazítsák.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

Tárgytalan.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A kezdeményezéssel kapcsolatos észrevételeket és visszajelzéseket véleményezési felhívás[35] és különböző célzott konzultációs tevékenységek (célzott felmérések, célzott interjúk és fókuszcsoportok) révén gyűjtötték össze. A következő érdekképviseleti csoportokkal került sor konzultációra: 1) a tagállamok illetékes hatóságainak képviselői; 2) civil társadalmi szervezetek, 3) a dohány- és kapcsolódó termékek iparágának képviselői; 4) a szálláshely-szolgáltatási és vendéglátási ágazat képviselői; 5) egyéb érdekelt felek, például oktatási és sportszövetségek. A dohányzáspolitikával foglalkozó szakértői csoport 2023. május 3-i ülésén is összegyűjtötték a felülvizsgálatokkal kapcsolatos észrevételeket . Végezetül a dohányzás visszaszorítását célzó együttes fellépés (JATC-2) keretében is érkezett írásbeli visszajelzés az ajánlás javasolt felülvizsgálatáról.

A véleményezési felhívásra 2022. június 22. és július 20. között került sor, és 207 válasz érkezett[36]. A nem kormányzati szervezetek, tudományos/kutatóintézetek, valamint az illetékes nemzeti hatóságok képviselői nagyrészt támogatták a 2009. évi ajánlás javasolt aktualizálását. A kiemelt kérdések közül néhány az ajánlás újonnan megjelenő termékekre (köztük a nikotinmentes termékekre) történő kiterjesztésének fontosságára, valamint az ajánlás aktualizálásának az újonnan megjelenő termékek növekvő népszerűsége, reklámozása és használata problémájának kezelése terén lehetséges pozitív hatására vonatkozott, különösen a gyermekek és a fiatalok körében. Emellett kiemelték a füst- és aeroszolmentességet célzó jogszabályok harmonizálásának fontosságát a tagállamokban. A vállalkozások a kapott visszajelzések szerint nagyrészt ellenzik az ajánlás aktualizálását.

A célzott konzultációs tevékenységek során az illetékes nemzeti hatóságok legtöbb képviselője kiemelte, hogy az ajánlás javasolt módosításai segítenének megvédeni a lakosságot a másodlagos füst- és aeroszolexpozíciótól. Megjegyezték, hogy ez pozitív hatást gyakorolna a füstmentességet célzó szabályok tagállamokon belüli és tagállamok közötti harmonizációjára, és hogy az ebből eredő gazdasági hatás és adminisztratív terhek csekélyek lennének, és azokat ellensúlyoznák az egészségügyi előnyök. Rámutattak a végrehajtással és a megfeleléssel kapcsolatos lehetséges kihívásokra.

A megkérdezett civil társadalmi szervezetek többsége egyetértett abban, hogy az újonnan megjelenő termékekre és a szabadtéri területekre való javasolt kiterjesztés pozitív hatással lenne a másodlagos füst-/aeroszolexpozíció csökkentésére, és hogy ez következésképpen segítené az emberek, különösen a gyermekek, a serdülők és más kiszolgáltatott személyek, például a krónikus betegségben vagy más, már meglévő betegségben szenvedő polgárok vagy a várandós nők védelmét. Megjegyezték továbbá, hogy az ajánlás felülvizsgálata hozzájárulna a dohányzás és az újonnan megjelenő termékek használata társadalmi elfogadottságának csökkentéséhez. Egyes szervezetek kiemelték annak fontosságát, hogy a felülvizsgált ajánlást időtállóvá tegyék az újonnan megjelenő dohánytermékekkel kapcsolatos lehetséges fejlemények és tendenciák tekintetében. Több szervezet is rámutatott a környezeti előnyökre, tekintettel arra, hogy komoly aggodalomra adnak okot a dohányzás és az újonnan megjelenő termékek – például a szemétként kidobott cigarettacsikkek, az eldobható/egyszer használatos e-cigaretták és az elhasznált akkumulátorok – negatív környezeti hatásai. Végezetül a legtöbb civil társadalmi szervezet az ágazati beavatkozást és

[35] Ossza meg velünk véleményét! Dohányfüstmentes környezet – aktualizált ajánlás. Véleményezési felhívás. 2022. június 22. – 2022. július 20.

[36] Uniós polgároktól 101, vállalkozásoktól, fogyasztói és kereskedelmi szervezetektől 47, nem kormányzati szervezetektől 28, tudományos/kutatóintézetektől 6 és tagállami hatóságoktól 4 válasz érkezett.

lobbitevékenységet, a jogérvényesítést és a megfelelést említette a felülvizsgálattal kapcsolatos kihívásként.

A dohány- és dohányzást helyettesítő termékek ágazatának megkérdezett képviselői többnyire ellenezték az ajánlás újonnan megjelenő termékekre és szabadtéri területekre vonatkozó javasolt módosításait. Kiemelték, hogy a füstmentességet célzó szabályok tekintetében az újonnan megjelenő termékekre nem vonatkozhatnak ugyanolyan szintű korlátozások, mint a hagyományos éghető dohánytermékekre. A dohányipar néhány képviselője abban azonban egyetértett, hogy a szabályok kiterjesztése olyan szabadtéri területekre, ahol gyermekek és serdülők vannak jelen, segíthet megvédeni őket a másodlagos füsttől és az aeroszoloktól.

A szálláshely-szolgáltatási és vendéglátási ágazat képviselői különböző álláspontokat képviseltek. Egyesek nagymértékben támogatták a javasolt módosításokat mind a termékekre, mind a területekre vonatkozó hatály tekintetében; megjegyezték, hogy ez pozitív hatással lenne az ágazat munkavállalóinak egészségére, mivel segítene megvédeni őket a másodlagos füst- és aeroszolexpozíciótól. Mások bizonyos mértékű fenntartással éltek az ajánlás javasolt felülvizsgálatával, különösen a hatály vendéglátóipari létesítmények szabadtéri területeire való kiterjesztésével kapcsolatban. A szálláshely-szolgáltatási és vendéglátási ágazatban működő vállalkozások képviselői felhívták a figyelmet az ügyfelek elvesztésével kapcsolatos aggodalmaikra, azon félelmükre, hogy esetleg forrásokat kell költeniük az új intézkedésekhez való alkalmazkodásra, valamint hogy a szállodaipar esetében a vendégek átpártolhatnak a rövid távú szálláshely-szolgáltatási ágazathoz, ami tisztességtelen üzleti versenyt eredményezne. Az említett negatív gazdasági hatások alátámasztására nem nyújtottak be számszerű információkat vagy tényszerű becsléseket. Ezzel szemben a szálláshely-szolgáltatási és vendéglátási ágazatszálloda- és vendéglátóipar munkavállalóinak képviselői úgy vélték, hogy a gazdasági hatás semleges és elhanyagolható lenne.

A dohányipar képviselői megemlítették, hogy a kezdeményezés csökkentené mind a hagyományos dohánytermékek, mind az újonnan megjelenő termékek – például az elektronikus cigaretták – iránti keresletet, ami hátrányosan érintené a foglalkoztatást a dohányiparban és az újonnan megjelenő termékek ágazatában is.

A dohányzáspolitikával foglalkozó szakértői csoport és a dohányzás visszaszorítását célzó együttes fellépés (JATC-2) támogatta az ajánlás hatályának az újonnan megjelenő termékekre és a szabadtéri területekre történő kiterjesztését.

A tagállamok és más érdekelt felek észrevételeit, javaslatait és ajánlásait elemezték, és a lehető legnagyobb mértékben figyelembe vették a releváns és rendelkezésre álló tudományos bizonyítékokkal összhangban. Az összes konzultációs tevékenység részletes eredményeit és azok figyelembevételének módját a kísérő szolgálati munkadokumentum ismerteti.

- **Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása**

A fent említettek szerint ezen ajánlás támogatása érdekében számos, az érdekelt felek releváns csoportjait célzó konzultációs tevékenységet szerveztek a vélemények és bizonyítékok összegyűjtése érdekében.

- **Hatásvizsgálat**

A hatásvizsgálatot nem tartották szükségesnek, mivel a javasolt kezdeményezés nem kötelező erejű ajánlás a tagállamok számára, és teret enged a különböző nemzeti megközelítéseknek. E kezdeményezés célja, hogy az újonnan megjelenő termékekkel

kapcsolatos, 2009 óta bekövetkezett technológiai fejleményekre reagálva aktualizálja a korábbi, 2009-es ajánlást, valamint elkerülje az eseti megközelítéseket a füstmentességet célzó szabályok nyilvános tereken történő alkalmazása során. A füstmentes környezetről, valamint a dohány- és dohányzást helyettesítő termékek reklámozásáról szóló 2021. évi tanulmány[37] rámutat, hogy a felülvizsgálat várhatóan pozitív egészségügyi és társadalmi hatással jár, a gazdasági szereplők által esetlegesen tapasztalt negatív gazdasági hatások nagyságrendje pedig korlátozott és/vagy jelentéktelen lesz. A tanulmányból származó alátámasztó bizonyítékokat és következtetéseket a kísérő szolgálati munkadokumentum ismerteti.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

  Tárgytalan.

- **Alapvető jogok**

  […]

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Tárgytalan.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

  A Bizottság a tagállamok által szolgáltatott információk alapján az ajánlás elfogadását követő 5 éven belül jelentést tervez tenni az ajánlás végrehajtása terén elért eredményekről.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

  Tárgytalan.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

  Tárgytalan.

[37] Európai Bizottság, Egészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatóság. Tanulmány a füstmentes környezetről és a dohány- és dohányzást helyettesítő termékek reklámozásáról, 2021. ISBN: 978-92-76-42343-0.

2024/0230 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a füst- és aeroszolmentes környezetről és a 2009/C 296/02 tanácsi ajánlás felváltásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 168. cikke (6) bekezdésére

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) Az Egészségügyi Világszervezet szerint a másodlagos dohányfüst-expozíció a mortalitás, morbiditás és fogyatékosság gyakori okozója az Unióban. Ez az expozíció összefügg a dohányzással, amely továbbra is a megelőzhető rák vezető oka: az összes rákos megbetegedés 27 %-a tulajdonítható a dohányzásnak.

(2) A dohányzás továbbra is széles körben elterjedt világszerte és az egész Unióban. A becslések szerint 2023-ban az Európai Unió népességének 24 %-a dohányzott[1].

(3) A dohányzás éves globális gazdasági költségét 2012-ben 1,4 billió USD-ra becsülték, ami a globális bruttó hazai termék (GDP) 1,8 %-ának felel meg. Az EU-ban már 2009-ben 544 milliárd euróba került a dohányzás, ami az EU-27 összesített GDP-jének mintegy 4,6 %-a[2].

(4) Helyénvaló hozzájárulni a dohányzási arány csökkentéséhez az Unióban, összhangban az európai rákellenes terv[3] azon célkitűzésével, hogy dohánymentes nemzedék jöjjön létre, ahol az Unió lakosságának csupán 5 %-a használ dohánytermékeket, szemben a jelenlegi 24 %-kal.

(5) Az Egészségügyi Világszervezetnek a dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezménye (FCTC) azzal a céllal került kidolgozásra, hogy előmozdítsa a hatékony és átfogó nemzetközi válaszlépéseket a dohányzási világjárvány terjedésére. Az FCTC 8. cikke előírja a Részes Felek számára, hogy biztosítsanak hatékony védelmet a másodlagos dohányfüst-expozíció ellen a munkahelyeken, a tömegközlekedésben és a zárt légterű nyilvános helyeken; a mellékletben szereplő iránymutatások a Részes Feleknek az FCTC 8. cikke szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez nyújtanak segítséget.

(6) Az Egészségügyi Világszervezet Európai Regionális Bizottsága által 2002 szeptemberében elfogadott, a dohányzás visszaszorításáról szóló stratégia azt ajánlotta, hogy a WHO tagállamai biztosítsák a polgárok füstmentes környezethez való jogát,

---

1 Az Eurobarométer 539. sz. tematikus felmérése. 2023. Attitudes of Europeans towards tobacco and related products (Az európaiak dohány- és dohányzást helyettesítő termékekhez való hozzáállása). ISBN: 978-92-68-07599-9.

2 Egészségfejlesztés (who.int), Dohány és dohányzás | Szakpolitikai célra hasznosított tudás (europa.eu).

3 A Bizottság közleménye az európai rákellenes tervről, COM/2021/44 final.

többek között azáltal, hogy dohányfüstmentessé teszik a nyilvános helyeket, a munkahelyeket és a tömegközlekedést, betiltják a kültéri dohányzást minden olyan oktatási intézményben, ahol kiskorúak tanulnak, az összes egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézményben és a nyilvános rendezvényeken, valamint a környezeti dohányfüstöt rákkeltő anyagnak minősítik[4].

(7) Az újonnan megjelenő termékekből származó másodlagos kibocsátásoknak káros hatásuk lehet az egészségre. Az Egészségügyi Világszervezet kiemeli, hogy az újonnan megjelenő termékekből származó másodlagos kibocsátások az embereket a lebegő részecskék és mérgező vegyi anyagok potenciálisan káros szintjeinek tehetik ki.

(8) Az Egészségügyi Világszervezet[5,6,7] az újonnan megjelenő termékekkel kapcsolatos egyéb problémák mellett kiemelte a másodlagos aeroszolexpozíció negatív egészségügyi hatásait. A legújabb bizonyítékok például azt mutatták, hogy a hevített dohánytermékekből származó másodlagos expozíció jelentős légzőszervi, valamint szív- és érrendszeri rendellenességeket okozhat a közelben tartózkodóknál[8,9,10,11,12,13]. Emellett mind a nikotintartalmú, mind a nikotinmentes elektronikus cigarettákból

---

4 Egészségügyi Világszervezet. 2002. Európai stratégia a dohányzás visszaszorításáról: https://iris.who.int/handle/10665/107455.

5 World Health Organization. Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke (Egészségügyi Világszervezet. 2023. évi jelentés a dohányzási világjárványról: a lakosság dohányfüst elleni védelme). 2023. ISBN: 978-92-4-007716-4, p. 31. o.

6 World Health Organization. Technical note on the call to action on electronic cigarettes (Egészségügyi Világszervezet. Technikai megjegyzés az elektronikus cigarettákra vonatkozó cselekvési felhíváshoz). 2023. p. 3-4. https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes.

7 World Health Organization. Electronic cigarettes call to action (Egészségügyi Világszervezet. Az elektronikus cigarettákra vonatkozó cselekvési felhívás). 2023. https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action.

8 World Health Organization. Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts (Egészségügyi Világszervezet. Hevített dohánytermékek: az egészségügyi hatásokra vonatkozó kutatások és bizonyítékok összefoglalása). 2023. p. 12-13. https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490.

9 World Health Organization: WHO study group on tobacco product regulation: Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group (Egészségügyi Világszervezet: a WHO dohánytermékekre vonatkozó szabályozással foglalkozó munkacsoportja: Jelentés a dohánytermékek szabályozásának tudományos alapjáról: a WHO munkacsoportjának nyolcadik jelentése). 2021. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720.

10 Yoshioka T, Shinozaki T, Hori A, Okawa S, Nakashima K, Tabuchi T. Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study (Összefüggés a hevített dohánytermékekből származó másodlagos aeroszolexpozíció és a jelenleg nem dohányzók légzőszervi tünetei között Japánban: keresztmetszeti vizsgálat). BMJ Open. 2023;13:e065322. doi: 10.1136/ bmjopen-2022-065322.

11 Imura Y, Tabuchi T. Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study (A hevített dohánytermék általi másodlagos aeroszolexpozíció hasonló asztmás rohamot és mellkasi fájdalmat okozhat, mint a másodlagos dohányfüst-expozíció: JASTIS 2019 tanulmány). Int J Environ Res Public Health. 2021;18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766.

12 Uguna CN, Snape CE. Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence (Az IQOS-eszközök általi kibocsátások füstnek és az egészségre károsnak tekintendők-e? A kémiai bizonyítékok felülvizsgálata). ACS Omega. 2022;7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

13 Auer R, Concha-Lozano N, JacotSadowski I, Cornuz J, Berthet A. Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name (Hevített, nem égetett dohánytermékek: füst más néven). JAMA Intern Med. 2017;177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

származó másodlagos aeroszolok a közelben tartózkodókat lebegő részecskék, valamint fokozottan mérgező vegyi anyagok és szennyező anyagok számszerűsíthető szintjének teszik ki[14,15,16,17,18,19,20].

(9) Az Egészségügyi Világszervezet úgy véli, hogy a másodlagos expozíció semmilyen mértékben nem biztonságos és nem elfogadható[4], ezért körültekintő megközelítést kell alkalmazni. Az Egészségügyi Világszervezet az elektronikus cigarettákra vonatkozóan a dohányzás visszaszorítására irányuló intézkedések alkalmazását javasolja, beleértve az expozícióval szembeni védelmet is[21, 4,5].

(10) Az elektronikus cigarettákról szóló 2021. évi véleményében[22] az Egészségügyi, Környezeti és Újonnan Felmerülő Kockázatok Tudományos Bizottsága (SCHEER) arra a következtetésre jutott, hogy gyenge vagy mérsékelt bizonyítékok állnak rendelkezésre az elektronikus cigaretták általi másodlagos aeroszolexpozícióból eredő légzőszervi, szív- és érrendszeri károsodások, valamint rákkeltő hatások kockázataira vonatkozóan.

(11) A füst- és aeroszolmentes környezet megteremtése olyan globálisan elismert és bizonyított megközelítés, amely megfelelően védi az emberek egészségét a másodlagos dohányfüst és aeroszolok hatásaival szemben.

---

14 Fernández E, Ballbè M, Sureda X, Fu M, Saltó E, Martínez-Sánchez JM. Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study (Elektronikus cigarettákból és hagyományos cigarettákból származó lebegő részecskék: rendszerezett irodalmi áttekintés és obszervációs vizsgálat). Curr Environ Health Rep. 2015;2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

15 Li L, Lin Y, Xia T, Zhu Y. Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health (Az elektronikus cigaretták hatása a beltéri levegő minőségére és az egészségre). Annu Rev Public Health. 2020;41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

16 Hess I, Lachireddy K, Capon A. A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour (Az elektronikus cigaretta által kibocsátott párának való passzív expozícióból eredő egészségügyi kockázatok rendszerezett irodalmi áttekintése). Public Health Research & Practice. 2016;26(2).

17 Borgini A, Veronese C, De Marco C, Boffi R, Tittarelli A, Bertoldi M et al. Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment (Két utolsó generációs elektronikus cigaretta által kibocsátott aeroszolokban lévő lebegő részecskék: valós környezetben történő összehasonlítás). Pulmonology. 2021.

18 Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review (A dohányzáshelyettesítő elektronikus inhalációs eszközök által kibocsátott aeroszoloknak való expozíció: rendszerezett irodalmi áttekintés) Barcelona: Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia; 2016.

19 Lerner CA, Sundar IK, Yao H, Gerloff J, Ossip DJ, McIntosh S et al. Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung (Az e-cigaretták és az ízesített töltőfolyadékok által generált pára toxicitást, oxidatív stresszt és gyulladásos reakciót vált ki a tüdő epitélsejtjeiben és az egerek tüdejében). PLoS One. 2015;10(2):e0116732.

20 Glantz, S.A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A.L. (2024). Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes (Népességalapú betegségesélyek az e-cigaretták és a kettős használat, illetve a dohányzás esetében). NEJM Evidence, 3(3). DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

21 „A dohányzás visszaszorítására irányuló intézkedések alkalmazása az e-cigarettára, beleértve a WHO FCTC kínálat- és keresletcsökkentési intézkedéseit" (3. oldal: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/tobacco-hq/regulating-tobacco-products/ends-call-to-action.pdf?sfvrsn=ea4c4fdb_12&download=true, hivatkozva a dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményre (8. oldal: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42811/9241591013.pdf?sequence=1).

22 SCHEER (Egészségügyi, Környezeti és Újonnan Felmerülő Kockázatok Tudományos Bizottság). Opinion on electronic cigarettes (Vélemény az elektronikus cigarettákról). 2021. április 16.

(12) Az elmúlt években megszilárdult az újonnan megjelenő termékek, például az elektronikus cigaretták és a hevített dohánytermékek piaci részesedése, és terjedésük egyre nagyobb mértéket ölt. Az Eurobarométer adatai alapján az elektronikus cigaretták használatának prevalenciája Unió-szerte 3 %, a hevített dohánytermék használatáé pedig 2 %.

(13) Az újonnan megjelenő termékek – például az elektronikus cigaretták és a hevített dohánytermékek – piacnyerésével kapcsolatban különös aggodalomra ad okot, hogy a gyermekek és a fiatalok számára vonzóak és körükben elterjedtek.

(14) A másodlagos füst- és aeroszolexpozíció különösen veszélyes lehet a gyermekek és a serdülők számára, és növelheti annak valószínűségét, hogy rászoknak a dohányzásra [4,5,6].

(15) A becslések szerint 2023-ban a jelenlegi és a korábbi dohányosok 54 %-a 19 éves kora előtt kezdte meg a rendszeres dohányzást; 14 %-uk 15 éves kora előtt, gyermekkorban[1].

(16) A nikotintartalmú újonnan megjelenő termékek használata – különösen a fiatalok körében – összefüggést mutat a függőséggel, és kiindulópontja lehet a hagyományos dohánytermékek későbbi használatának[4].

(17) Nemcsak az újonnan megjelenő termékekkel kapcsolatos közelmúltbeli piaci és technológiai fejleményeket fontos figyelembe venni, de jobban össze kell hangolni és időtállóvá kell tenni a füst- és aeroszolmentességet célzó nemzeti szabályozási kereteket is.

(18) Jelenleg jelentős a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció olyan helyeken, mint a turisztikai helyszínek szabadtéri területei, valamint a gyermekek és serdülők általi használatra szánt szabadtéri területek. A 2023. évi Eurobarométer-felmérés adatai szerint a válaszadók 74 %-a nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt 6 hónapban tanúja volt szabadtéri teraszokon folytatott dohányzásnak, 71 %-uk pedig találkozott ugyanott elektronikus cigarettát és hevített dohánytermékeket használó személyekkel is. A válaszadók 42 %-a nyilatkozott úgy, hogy gyermekek és serdülők általi használatra szánt szabadtéri helyeken látott dohányzókat, és 49 %-uk tapasztalta, hogy ugyanott elektronikus cigarettát és hevített dohánytermékeket is használtak[1].

(19) Több tagállam hozott védelmi intézkedéseket, többek között betiltotta a beltéri és kültéri dohányzást, vagy betiltotta az újonnan megjelenő termékek használatát a nyilvános helyeken[23,24].

(20) Ezért helyénvaló kiterjeszteni az ajánlás hatályát bizonyos szabadtéri területekre annak érdekében, hogy jobban védje az embereket – különösen a gyermekeket, a fiatalokat és a kiszolgáltatott személyeket, például a krónikus betegségben vagy más, már meglévő betegségben szenvedő polgárokat, vagy a várandós nőket – az újonnan megjelenő termékekből – például a hevített dohánytermékekből, a nikotintartalmú vagy nikotinmentes elektronikus cigarettákból, a dohányhelyettesítőkből és minden más füst- és/vagy aeroszolkibocsátó termékből – származó másodlagos füst- és aeroszolexpozíció ellen az Unióban.

---

23 A 2009/C 296/02 tanácsi ajánlás helyébe lépő, a füst- és aeroszolmentes környezetről szóló tanácsi ajánlást kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum, [hivatkozás].

24 Tanulmány a dohányfüstmentes környezetről, valamint a dohány- és dohányzást helyettesítő termékek reklámozásáról, 2021.

(21) Az ajánlás felülvizsgálatának támogatása érdekében 2022 júniusa és júliusa között véleményezési felhívást tettek közzé, és 2023 márciusa és májusa között célzott konzultációs tevékenységek keretében konzultációra került sor a tagállamok illetékes hatóságainak, a civil társadalmi szervezeteknek, az érintett gazdasági szereplőknek és más érdekelt feleknek a képviselőivel.

(22) A Bizottság a meglévő uniós programokon és együttműködési eszközökön keresztül támogatni kívánja a tagállamokat az ajánlás hatékony végrehajtásában.

(23) A Bizottság az e területen folytatott kutatások megerősítését tervezi. Ezeknek a kutatási erőfeszítéseknek ki kell terjedniük az újonnan megjelenő termékekre (például a nikotintartalmú vagy nikotinmentes elektronikus cigarettákra és a hevített dohánytermékekre); a dohányhelyettesítőkre, amelyek füstöt vagy aeroszolt bocsátanak ki és bármely más füst- és/vagy aeroszolkibocsátó termékre; a nikotinpótló termékekre és a nikotinpótló termékekhez hasonló módon használható termékekre. A Bizottság a nemzetközi – többek között a kutatással kapcsolatos – együttműködés megerősítését is tervezi az ajánlás hatálya alá tartozó témákban.

(24) A Bizottság olyan megelőzési eszköztárat kíván kidolgozni, amely támogatja a gyermekek és fiatalok egészségének jobb védelmét az életük legkiszolgáltatottabb és személyiségük kialakulása szempontjából legfogékonyabb éveiben, beleértve a dohányzás és a nikotinfüggőség megelőzésének előtérbe helyezését, valamint a mentális és fizikai egészség és az egészséget meghatározó legfontosabb tényezők közötti összefüggések kezelését.

(25) A mellékletben szereplő, „A dohányzás visszaszorításáról szóló WHO-keretegyezmény Részes Felei második konferenciája által elfogadott, a dohányfüst-expozíció elleni védelemről szóló iránymutatásokat” figyelembe kell venni. A tagállamok számára javasolt, hogy terjesszék ki és lépjék túl az említett iránymutatásokban foglalt intézkedéseket.

(26) Ezen ajánlásnak – amely kiterjesztett hatállyal a 2009/C 296/02 ajánlás helyébe lép – a célja, hogy az Unióban jobban megvédje az embereket a másodlagos dohányfüsttől és aeroszoloktól, pozitívan hozzájáruljon az európai rákellenes terv dohányzással kapcsolatos célkitűzéseinek eléréséhez, továbbá hozzájáruljon a dohányzás és az újonnan megjelenő termékek használata prevalenciájának és társadalmi elfogadottságának csökkentéséhez,

AJÁNLJA, HOGY A TAGÁLLAMOK:

1. Biztosítsanak hatékony védelmet a dohányfüst-expozíció ellen a zárt légterű munkahelyeken, a zárt légterű nyilvános helyeken és a tömegközlekedésben, az Egészségügyi Világszervezet dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezménye (WHO FCTC) 8. cikkének megfelelően, az FCTC Részes Feleinek második konferenciáján elfogadott, a dohányfüst-expozíció elleni védelemről szóló, a mellékletben található iránymutatások alapján.

2. Biztosítsanak hatékony védelmet a zárt légterű munkahelyeken, a zárt légterű nyilvános helyeken, a tömegközlekedésben a füstöt vagy aeroszolt kibocsátó, újonnan megjelenő termékek – például hevített dohánytermékek, nikotintartalmú vagy nikotinmentes elektronikus cigaretták –, valamint a dohányhelyettesítők és bármely más füst- és/vagy aeroszolkibocsátó termék használatából származó másodlagos kibocsátás ellen.

3. Biztosítsanak hatékony védelmet a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció ellen a kijelölt szabadtéri szabadidős területeken, különösen ott, ahol gyermekek is gyakran

jelen lehetnek. E területek közé tartoznak a nyilvános játszóterek, a vidámparkok, az uszodák, az állatkertek és más hasonló szabadtéri területek.

4. Biztosítsanak hatékony védelmet a másodlagos dohányfüst és aeroszolok ellen a szolgáltató létesítményekhez kapcsolódó szabadtéri vagy félig szabadtéri területeken (például részben fedett, fallal, kerítéssel vagy más módon körülhatárolt területeken, beleértve a tetőket, az erkélyeket, a verandákat és a nyitott belső udvarokat is). Ide tartoznak az éttermek, bárok, kávézók és más hasonló létesítmények szabadtéri területei.

5. Biztosítsanak hatékony védelmet a másodlagos füst és aeroszolok ellen a tömegközlekedéssel kapcsolatos minden szabadtéri vagy félig szabadtéri területen, beleértve az autóbusz-, villamos- és vonatmegállókat, valamint a repülőtereket is.

6. Biztosítsanak hatékony védelmet a másodlagos füst és aeroszolok ellen a munkahelyhez kapcsolódó szabadtéri területeken.

7. Biztosítsanak hatékony védelmet a másodlagos dohányfüst és az aeroszolok ellen az egészségügyi ellátással kapcsolatos létesítmények szabadtéri területein. Ezek közé tartoznak a kórházak, a klinikák, az egészségügyi központok, az ápolási intézmények és más hasonló létesítmények.

8. Biztosítsanak hatékony védelmet a másodlagos dohányfüst és aeroszolok ellen a gyermekek és fiatalok számára oktatást és képzést nyújtó létesítmények szabadtéri területein. E területek közé tartoznak a bölcsődés és óvodák, az általános és középiskolák, a szakképzési intézmények, az egyetemek, az ifjúsági központok és más hasonló létesítmények.

9. Mérlegeljék a dohány- és nikotinhasználatot, valamint -függőséget megelőző, valamint a teljesen füst- és aeroszolmentes környezet kialakításához hozzájáruló kiegészítő intézkedések alkalmazását más olyan szabadtéri területeken is, ahol a lakosság tagjai – köztük gyermekek, kiskorúak vagy kiszolgáltatott személyek – valószínűleg összegyűlnek. Az ilyen terek közé tartozhatnak többek között olyan szabadtéri területek, ahol rendezvényeket szerveznek, a nyilvános rendezvények előadó- és nézőterei, valamint a nyilvánosság előtt nyitva álló olyan épületekhez kapcsolódó terek, ahol valószínűleg nagy a gyalogosforgalom (pl. bevásárlóközpontok bejáratai, középületek udvarai).

10. Mérlegeljék a dohány- és nikotinhasználatot, valamint -függőséget megakadályozó, valamint a teljesen füst- és aeroszolmentes környezet kialakításához hozzájáruló kiegészítő intézkedések alkalmazását más területeken, például olyan személygépjárművekben is, ahol gyermekek, kiskorúak vagy kiszolgáltatott személyek tartózkodnak.

11. Dolgozzanak ki és/vagy erősítsék meg a füst- és aeroszolmentes környezetre vonatkozó szakpolitikákat a következők révén:

    a) nemzeti stratégiák és programok kidolgozása a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció elleni hatékony védelem biztosítása érdekében;

    b) megelőző, a dohányzásról való leszokást célzó és figyelemfelhívó kampányok – például oktatási és tájékoztatási kampányok – alkalmazása és/vagy kidolgozása a füst és aeroszolmentességet célzó intézkedéseknek való megfelelés biztosítása érdekében. Az ilyen kampányok a függőség csökkentésére irányuló kezdeményezések részét is képezhetik. Alapulhatnak az

európai rákellenes tervben foglalt megelőzési kezdeményezéseken és/vagy kiegészíthetik azokat;

c) megfelelő struktúrák és mechanizmusok rendelkezésre állásának a biztosítása a megfelelés előmozdítására, valamint olyan bevált gyakorlatok alkalmazása és/vagy kidolgozása, amelyek javíthatják a füst- és aeroszolmentes környezet megteremtését célzó intézkedések végrehajtását és érvényesítését.

12. Működjenek együtt a füst- és aeroszolmentességet célzó új, átfogó szakpolitikák, programok és stratégiák kidolgozásával vagy a meglévő szakpolitikák, programok és stratégiák megerősítésével kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréje, valamint a füst- és aeroszolmentes környezet megteremtését célzó ambiciózus és hatékony megközelítések megtervezése és kísérleti alkalmazása terén.

13. Alakítsanak ki szoros együttműködést egymással és a Bizottsággal az ezen ajánlás hatékony végrehajtásához szükséges fogalommeghatározások, referenciaértékek és mutatók koherens keretének kidolgozása érdekében, valamint adott esetben kövessék nyomon, értékeljék és aktualizálják az abban foglalt intézkedéseket.

14. Tegyenek jelentést a Bizottságnak, nevezetesen a népegészségügyi szakértői csoportnak és a dohányzáspolitikával foglalkozó szakértői csoportnak a meghozott intézkedések végrehajtásáról és az azokkal kapcsolatos előrelépésekről első alkalommal ezen ajánlás elfogadása után három évvel, majd azt követően ötévente.

A 2009/C 296/02 ajánlás helyébe ez az ajánlás lép.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök